

TORENPAD - ETAPPE 01 - HERTME - HENGELO

ETAPPE 1
ROUTE 18 km

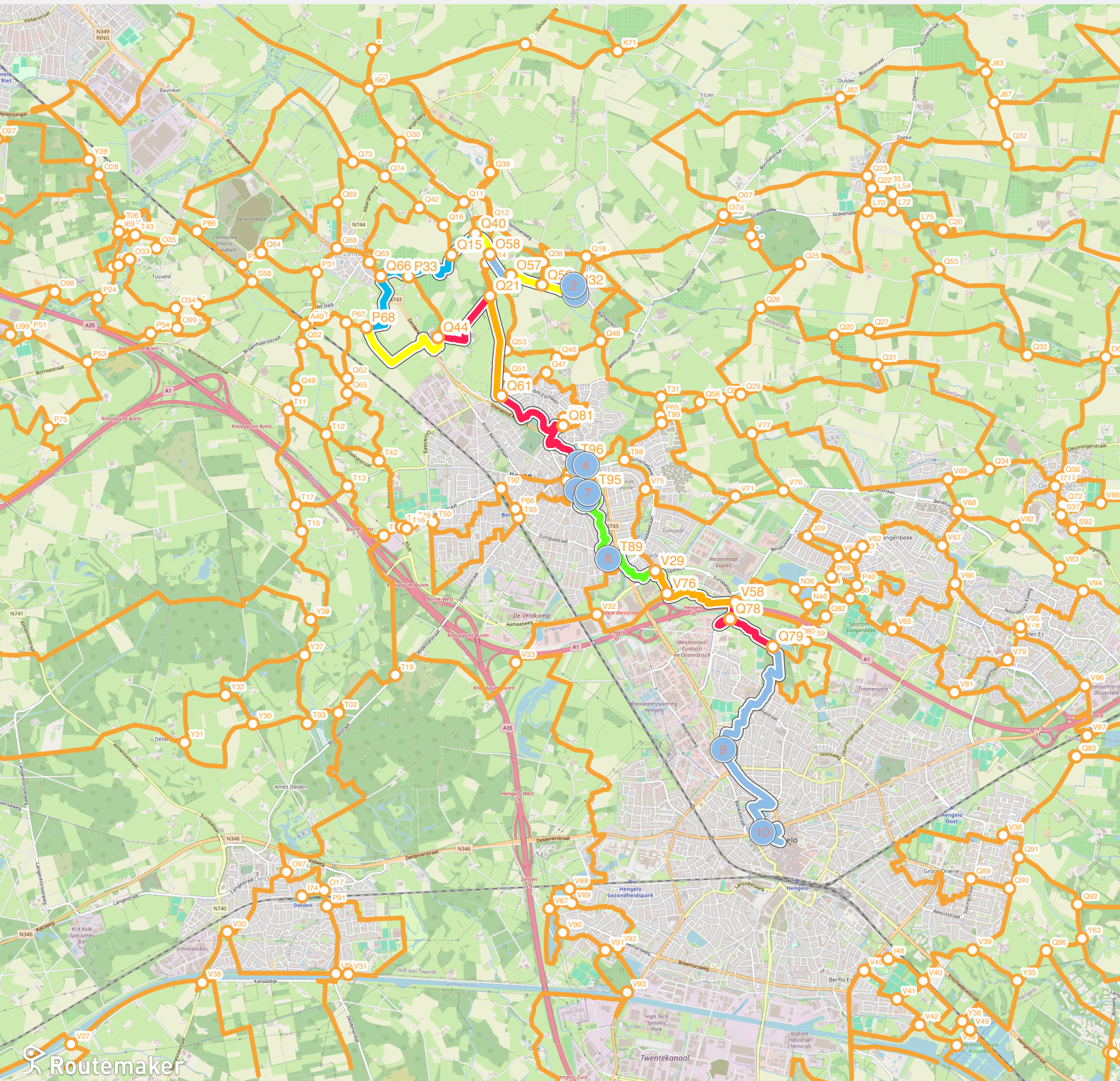
Introductie

Het Torenpad is een ode aan verhalen die kerken en hun torens te vertellen hebben. Gebouwen markeren bijzondere plekken, bieden een thuis- of juist uit-gevoel. Ze geven ruimte in en buiten je eigen hoofd. Sta stil bij religieus erfgoed en verhalen die aan deze bakens in het landschap verbonden zijn.

Route gemaakt door

Torenpad - etappe 01 - Hertme - Hengelo

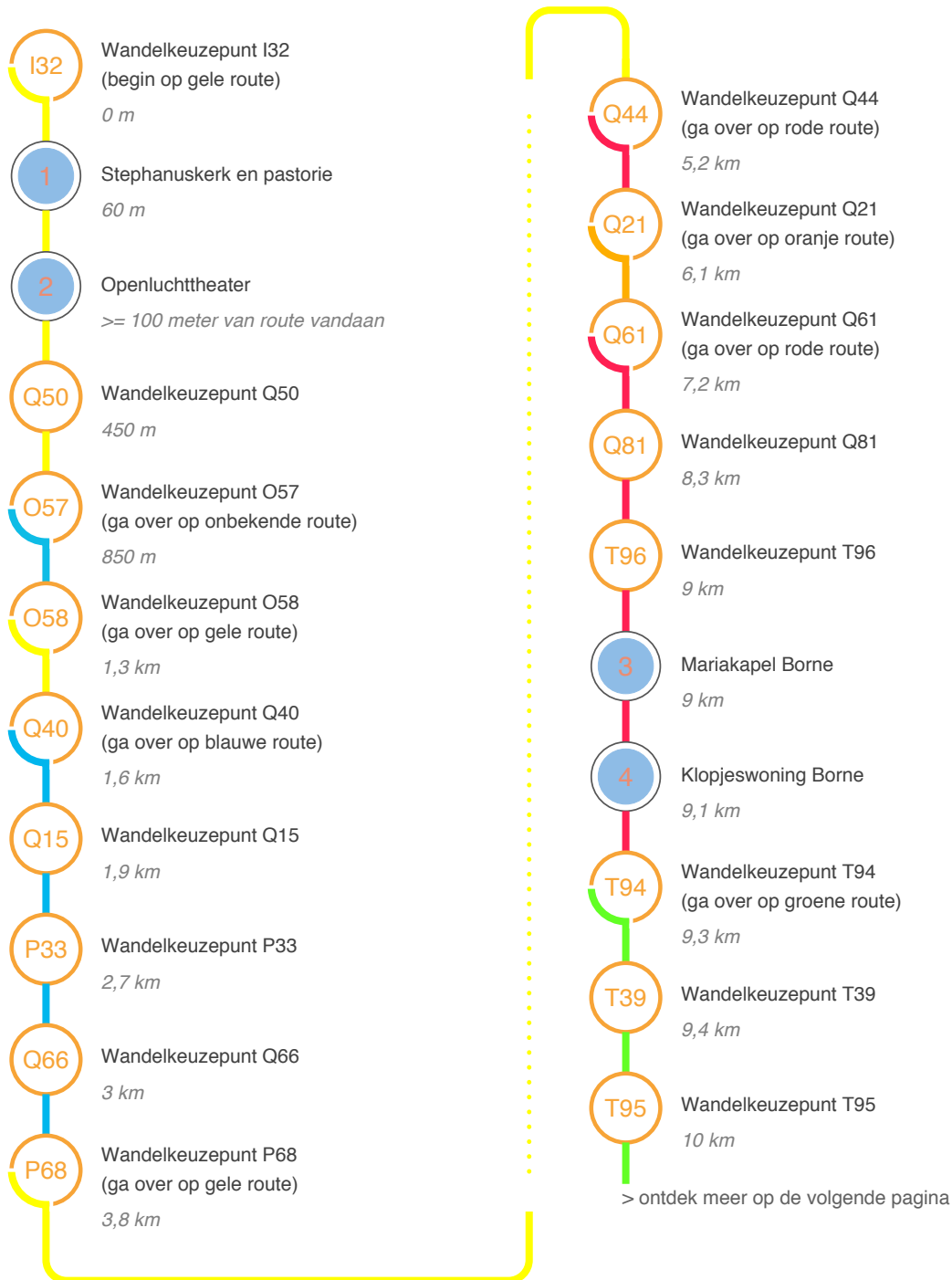
Etappe 1

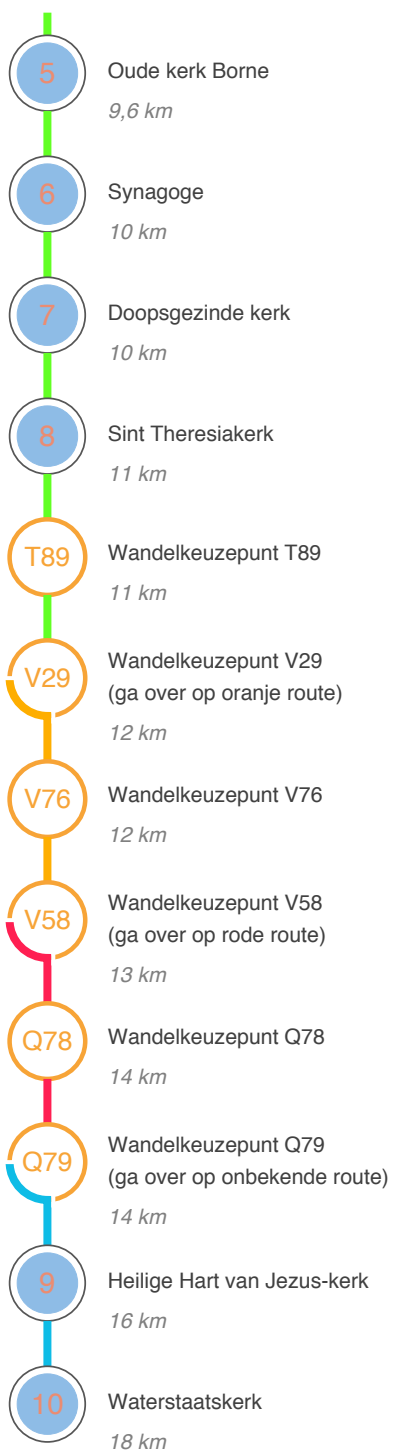
Torenpad - etappe 01 - Hertme - Hengelo

Naar de startlocatie

Het Torenpad is circa 310 kilometer lang en verdeeld in 16 etappes. De beschrijving van de etappes volgen het Torenpad vanaf Hertme en via 16 dagetappes eindigt het pad in Zwolle. Dit is etappe 1 en deze loopt van Hertme naar Hengelo. U kunt uw route beginnen op het Pastoor Veegerplein bij de Stephanuskerk, Hertmerweg 27 in Hertme.

Vervolg route

Einde van de route

Torenpad - etappe 01 - Hertme - Hengelo

18 km

1

Stephanuskerk en pastorie

Stephanuskerk Hertme

Hertmerweg 27, Hertme

De H. Stephanuskerk werd in 1902 gebouwd naar een ontwerp van architect Wolter te Riele Gzn. Aanleiding daartoe waren de slechte toestand van het plafond in het voorgaande (Waterstaats)kerkgebouw en het feit, dat dit kerkhuis niet langer waardig werd geacht een huis van God te heten.

Omdat ook de pastorie herstel behoefde liet het kerkbestuur ontwerpen maken voor

zowel een nieuwe kerk als een nieuwe pastorie. Van een bestek en een tekening is sprake op 8 maart 1900. Het interieur van de pastorie werd in 2000 gerestaureerd.

2

Openluchttheater

Hertmerweg 31, Hertme

Hertme beschikt over een openluchttheater dat beschouwd wordt als een van de mooiste gelegen theaters van Nederland. Aan pastoor Veeger van de St. Stephanusparochie heeft Hertme het openluchttheater te danken. Veeger was een pastoor die bijzondere hobby's had.

Zo was hij jachtliefhebber, schilder, goochelaar en bevlogen van kunst. Pastoor

Openluchttheater Hertme (foto: openluchttheaterhertme.nl)

Veeger was in staat om mensen enthousiast te krijgen. In 1955 kwam het theater in middeleeuwse sfeer gereed.

Onder leiding van regisseur Joop Bieckman werden daarna bijna een decennium lang in het openluchttheater van Hertme de passiespelen uitgebeeld. Maar liefst driehonderd figuranten deden mee. Bijna allemaal uit Hertme, tachtig gezinnen groot. De passiespelen trokken wel 1.500 mensen per uitvoering.

Heel Hertme stond in die jaren in de zomer in het teken van het passiespel. Het openluchttheater Hertme kent nu een gevarieerd programma van opera's en operettes, kindervoorstellingen tot muziekfestivals. Het Afrikafestival, eind juni, is sinds twintig jaar een terugkerend hoogtepunt.

Twee dagen lang staat Hertme in het teken van de Afrikaanse dans, muziek, producten en hapjes.

<https://www.kloosterpadzenderen.nl/index.php?n=Wandelroute.Openluchttheater>

Mariakapel Borne

Mariakapel

De Mariakapel in Borne oogt als een middeleeuws tempeltje, maar is nog maar net een halve eeuw oud. Velen noemen haar de mooiste kapel van Twente.

Bijzonder is het gebouw zeker, al was het maar omdat de initiatiefnemers nogal wat tegenslag moesten overwinnen om het te kunnen bouwen.

De kapel staat op de plek van een voormalig kerkhof, overgebleven na de sloop van een

daar aanwezige Waterstaatskerk. De dodenakker raakte in de loop der jaren in verval, evenals een achtergebleven kerkhofkruis met een eikenhouten corpus. Nadat het was gevallen knapte de Bornse kunstenaar

Herman Liedenbaum het op. Het bracht hem op het idee hier een Mariakapel te bouwen en met een aantal vrienden en vrijwilligers werkte hij het plan verder uit. In het midden van de kapel staat een groot zandstenen Mariabeeld. In de zijgevels zijn twee glas-in-loodramen geplaatst.

Rechts is een voorstelling van de geboorte van Jezus te zien en links een afbeelding van de verschijning van de engel Gabriel aan Maria en Elisabeth. Ook is een klok in de kapel te vinden. De Mariakapel is op 9 september 1957 ingezegend.

<https://www.visitborne.nl/wat-te-doen/kunst-en-erfgoed/6454-mariakapel-1/>

Klopjeswoning Borne

Klopjeswoning

De Klopjeswoningen zijn oorspronkelijk gebouwd als akkerburgerwoning, waarbij twee woningen gebruik maakten van één bedrijfsruimte. In 1786 werd er speciaal voor een klopje een woning tegenaan gebouwd. De andere uitbouw geldt als een toen gebruikte endkamer en slaapplaats voor de ouders. Het gebouw

is deels 17e-eeuws. Klopjes waren ongetrouwde religieuze vrouwen, niet verbonden aan een klooster, die bijvoorbeeld in de tijd van de schuilkerken in het geheim bij de katholieken aanklopten om te vertellen waar en wanneer er een mis zou worden gelezen.

Twente heeft nog enkele klopjeshuizen bewaard, de onderkomens van de katholieke vrouwen die veel bijdroegen aan gezondheid en welzijn van de bevolking, maar hun grootste bekendheid kregen door gelovigen te melden wanneer een priester ergens in het geheim een mis opdroeg.

Als klopjes gingen deze geestelijke dochters door het leven, maar het Twentse volk noemde hen net zo vaak 'bidjannöakes'. Elders in het land heetten ze ook wel begijntjes of kwezels. Hoewel er in de 19e eeuw nog honderden van dit soort woningen in Twente te zien waren is dit de enige nog originele.

<https://web.archive.org/web/20140517215647/http://www.vvvborne.nl/zien-en-doen/kunst-en-erfgoed/architectuur-erfgoed/klopjeswoningen/>

Oude kerk Borne

Oude Kerk Borne (eigen foto)

Oude kerk Borne

Laat gotische kerk uit de 15e eeuw. Muurschilderingen van kort na de bouw. De Stefanus of Oude Kerk van Borne werd omstreeks het jaar 1000 gesticht door de Dominicaner monniken van het klooster te Ruinen. In de 15e eeuw werd in fasen het romaanse kerkje vervangen door een hoog-gotische kerk.

Dit tweebeukige godshuis met twee stevige pilaren in het midden kwam in 1482 gereed.

Het is nu het gebedshuis van de Protestantse Gemeente Borne. Naast kerkdiensten is het beschikbaar voor rouw- en trouwdiensten, concerten, vergaderingen of voor andere gelegenheden.

Naast de Oude Kerk in Borne staat de Potkaamp. De kosterwoning is het oorspronkelijke deel van dit gebouw; een gemeentelijk monument. De kosterwoning is oorspronkelijk gebouwd in 1888 en verbouwd in 1929. In de Potkaamp worden diverse activiteiten georganiseerd, zoals zinnvol koken en samen eten.

<https://pgborne.nl/historie/kerken-historie-fotos/oude-kerk-historie/>

Synagoge

Synagoge

Na jaren van voorbereiding werd in januari 1843 in Borne de nieuw gebouwde synagoge plechtig ingewijd, ter vervanging van voorafgaande tijdelijke voorzieningen. Het initiatief tot de bouw was genomen door Salomon Jacob Spanjaard; hij was de grondlegger van wat later één van de grootste

textiel fabrieken van Twente zou worden. De Bornse Synagoge is precies honderd jaar –

van 1843 tot 1943 – in gebruik geweest. Door de tragische gebeurtenissen tijdens de Tweede Wereldoorlog bleek er na 1945 in Borne een te kleine Joodse gemeenschap overgebleven te zijn om het gebruik van de

synagoge en aanpalende gebouwen volgens de oorspronkelijke bedoelingen te kunnen voortzetten. Er volgde een periode van wisselende bestemmingen en van leegstand. In 1984 nam de gemeenteraad van Borne het besluit om het complex aan te kopen en te laten restaureren.

De school en de leraarswoning werden woonhuizen en de voormalige synagoge kreeg de bestemming van cultureel podium. Het geheel is een Rijksmonument.

<https://www.bornsesynagoge.nl/geschiedenis/>

Synagoge Borne (eigen foto)

Doopsgezinde kerk

Doopsgezinde kerk

De huidige vermaning (zo noemen doopsgezinden hun kerk vaak) verrees in 1824 naast hun toen al oude schuilkerk, die daarna langdurig als kosterswoning diende maar uiteindelijk gesloopt werd. Op die plaats is nu de 'Vermaningshof', een stukje groen Oud Borne met een zitbank ter herinnering aan

ds. Lenie Leignes Bakhoven. Zij hielp onderduikers en verzetsmensen de oorlog door, terwijl ook een Duitse officier bij haar ingekwartierd werd. Op 28 december 1983 werd de kerk bijna door een ramp getroffen. Tijdens een behandeling tegen houtworm in de kap ontstond een brand die het dak

grotendeels verwoestte en flinke waterschade aan gebouw en orgel veroorzaakte. Door kortdaat optreden van omwonenden en brandweer is de gehele inventaris gered! Een jaar later waren kerk en orgel als herboren. De doopsgezinde gemeente in Borne was nooit groot, maar droeg in de 18e en 19e eeuw

sterk bij aan de bloei van het dorp, zoals nog blijkt uit Museum Bussemakerhuis, een linnenredershuis verderop aan de Ennekerdijk. Na diverse fusies is de Bornse vermaning, samen met die in Almelo, nu de plaats waar doopsgezinden uit heel Twente samenkomen,

terwijl het gebouw in samenwerking met culturele partners in Oud Borne ook een cultureel-maatschappelijke rol speelt.

Sint Theresiakerk

Theresiaplein 1, Borne

De Sint-Theresiakerk is in 1935 in gebruik genomen en is ontworpen door de architect W.A.M. te Riele. Het was de laatste kerk die Te Riele ontwierp. De kerk werd opgericht wegens een toenemend aantal rooms-katholieken in een zuidelijke uitbreiding.

Wegens teruglopend kerkbezoek is de kerk per 31 december 2015 gesloten. Het

St. Theresiakerk Borne (foto: Droste Bouwgroep)

gebouw was tot die tijd in gebruik door de parochie H.H. Jacobus en Johannes. In 2016 is het gebouw verkocht en daarna verbouwd tot gezondheidscentrum met onder andere een huisartsenpost en fysiotherapie praktijk.

Bij de verbouwing zijn veel originele elementen van het gebouw behouden gebleven.

Heilige Hart van Jezus-kerk

Heilige Hart van Jezus-kerk (foto: SpitsVastgoed)

Bornsestraat 196, Hengelo

De Heilige Hart van Jezuskerk is een karakteristieke wederopbouwkerk zonder echte toren, wel met dakruiter. Deze kerk werd voorafgegaan door een noodkerk. De Heilige hart van Jezuskerk werd in 2003 gesloten. Na enkele jaren leegstand vormde zich in 2006 plannen voor verbouwing tot school.

De herbestemming tot Daltonschool is voltooid in 2010. In het gebouw is ook een

peuterspeelschool te vinden, samen met peuter- en buitenschoolse opvang.

Waterstaatskerk

Deldenerstraat 20, Hengelo

Neoclassicistische kerk met toren. Van groot belang als de enige, nog overgebleven, zogenaamde waterstaatskerk in Twente. Een Waterstaatskerk is de benaming voor Nederlandse kerkgebouwen die tussen 1824 en 1875 met financiële steun en/of onder toezicht van de landelijke overheid werden gebouwd.

Raakte buiten gebruik als Hervormde Kerk in 1976. Daarna bevond het zich jarenlang

Waterstaatskerk Hengelo (Foto: GKWfotografie.nl)

in enig verval en werd bedreigd met sloop. In 1985 werd het verkocht aan de Gemeente Hengelo. In 1990 werd het gerestaureerd en herbestemd tot muziekschool en cultureel centrum.

In 2016 werd de kerk verkocht aan de Protestantse Kerk Nederland (PKN). De Protestantse Gemeente Hengelo wil aanwezig zijn in het centrum van de stad, met een kerkzaal en een dagelijks geopend stiltecentrum.